



Magyar
Kukorica Klub

Augusztus időjárása

2021.

(Összeállította: dr. Szieberth Dénes)

Forrás: OMSz, Agrometeorológia

Képek: dr. Szieberth Dénes



Nem találtam jobbat a helyzet megfogalmazására, mint Menyhért Zoltán „A kukoricatermesztés kézikönyve” (Budapest, 1985., p. 260 - 261) c. könyvének oldalain megjelent leírást és szemléltető ábrákat. Legjobbnak tartom, ha ezeket jól megtanuljuk!

A kukorica gyökerei 150—240 cm mélységből is képesek felvenni a vizet, tehát talajműveléssel, agrotechnikai módszerekkel olyan körülményeket kell teremtenünk, hogy a növény gyökerei minél mélyebbre hatolhassanak.

Mivel Magyarországon a víz jelenti a kukorica termesztésében az egyik legfontosabb korlátozó tényezőt, azért

- olyan talajművelésre van szükség, amivel a talajra jutó csapadék helyben tárolódik és minimális az evaporáció;
- gondoskodjunk optimális tápanyag-ellátásról, mert ez esetben a kukorica egy-egy szárazanyag előállításához kevesebb vizet használ fel;
- helyi adottságaink figyelembevételével állapítsuk meg az elvetendő tőszámot, amit a vetésidőtől függően is módosítani szükséges;
- a rendelkezésünkre álló összes eszközt használjuk fel a gyomok elleni védekezésre, mert a gyomok elvonják a tápanyagokat és a vizet a kukoricától.

Különösen jelentős a vízhiány, ha az a címerhányást közvetlen megelőzve, vagy az alatt lép fel (kritikus periódus). Az ebben az időszakban fellépő olyan vízhiány, amely a levelek egy részénél irreverzibilis változásokat (hervadást) idéz elő, sokszor a termés felét is „elviheti”, hiszen a növény összes vízszükségletének 50—60%-át ekkor veszi fel.

CLAASSEN és SHAW (1970b) a címerhányás alatti aszály hatására 53% termésnövekedést mutatott ki, ha azonban az aszály a termés felét is „elviheti”, akkor a termésnövekedés 53%-ra csökken.

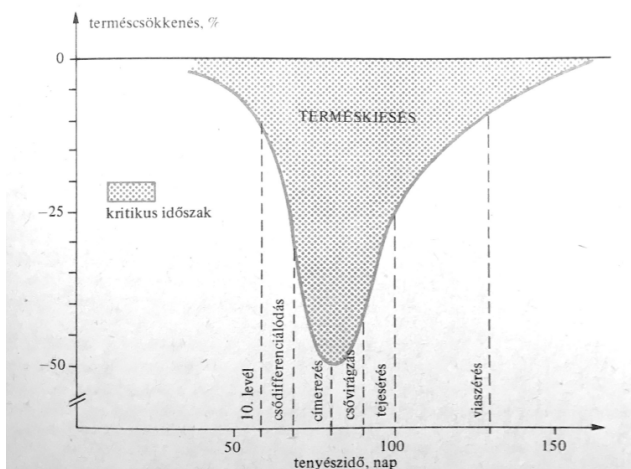
1. ábra: Az idézett munka 260. oldalán olvasható szöveg





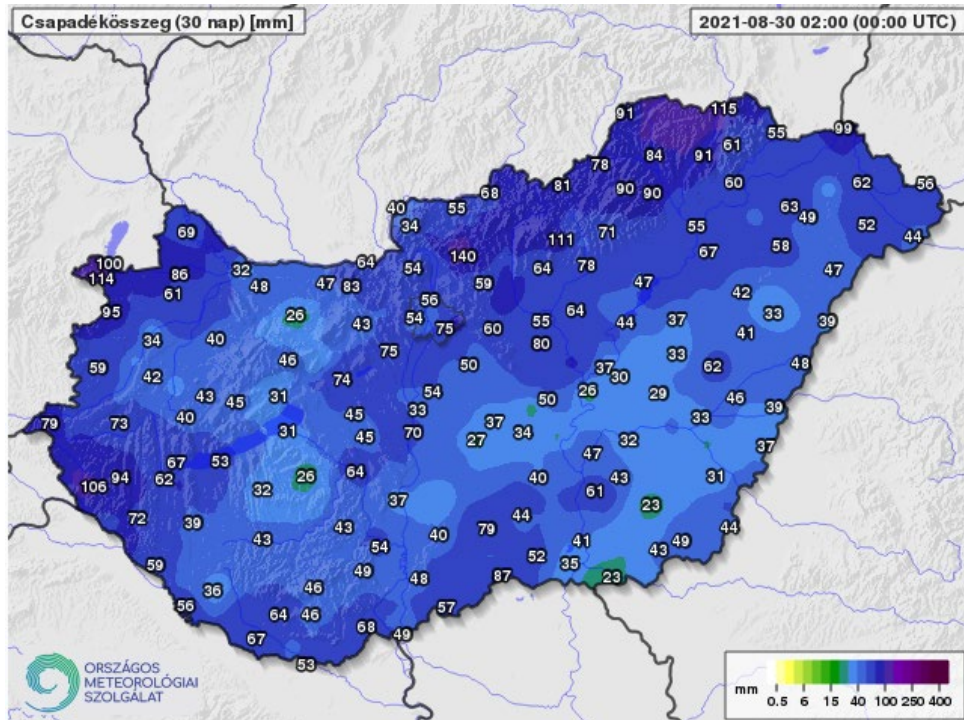
2. ábra

3. ábra: Az idézett mű 261. oldalán található táblázat eredeti felirata: Az egyhetes mérsékelt nedvességstressz hatása a kukorica termésére. (A jobb oldalon látható kép – 2. ábra - Iregszemcsén készült, a Top20 fajtakísérletben. Balról jobbra egy parcella határolósorának első 10 csövét ábrázolja.)

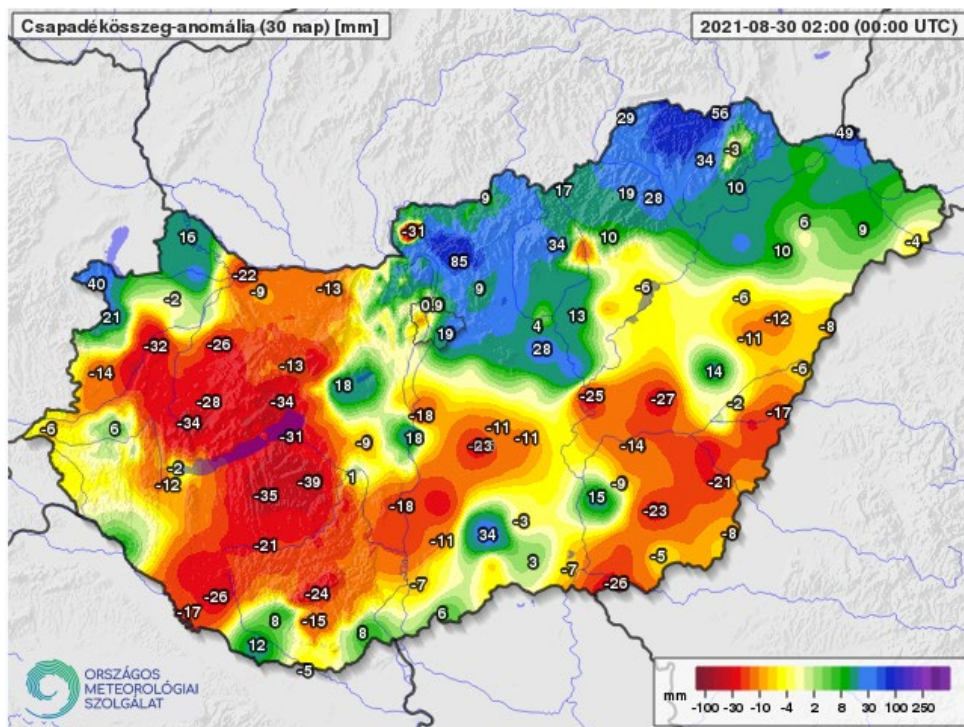


4. ábra: Az idézett mű 261. oldalán található ábra eredeti aláírása: Kéthetes nedvességhiány-stressz hatása a kukorica különböző fejlődési stádiumaiban (ARNON, 1975 alapján átdolgozva)

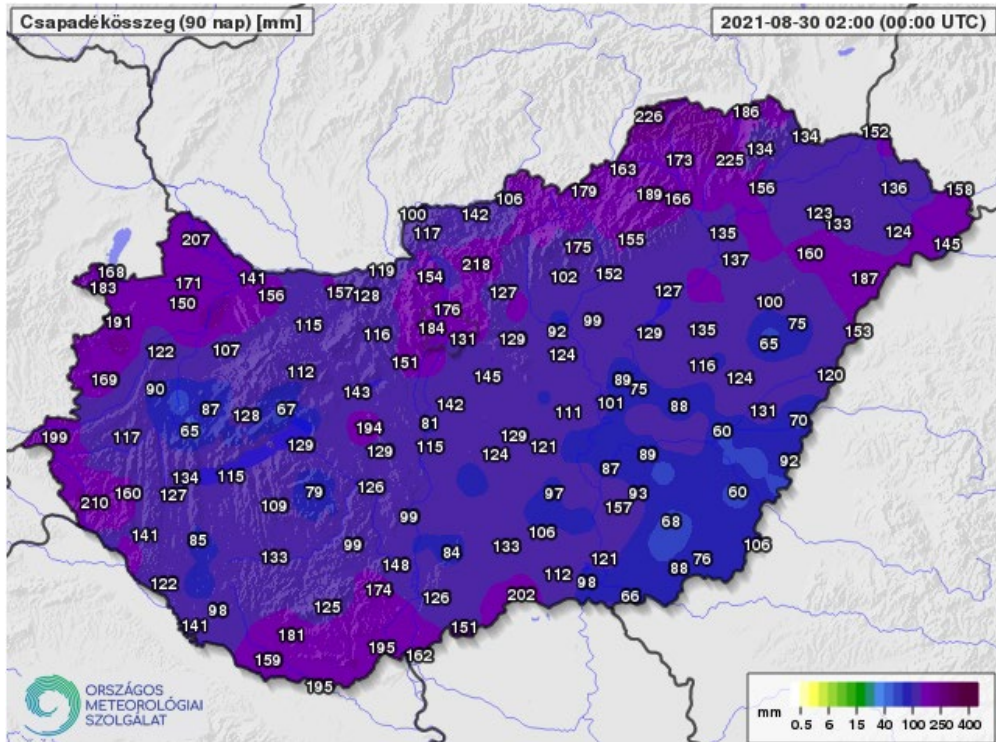
(Az idézetekhez hozzáteszem, hogy Aldrich-Scott-Leng (Modern Corn Production, 1976) a kukoricára legkedvezőbb csapadékeloszlást a júniusban 80, júliusban 100 és augusztusban 100 mm-ben jelöli meg. Ha visszamenőleg szeretnénk becsülni a szükséges csapadékmennyiséget, akkor legegyszerűbb a havi átlaghőmérsékletet 4-gyel szorozni. Hangsúlyozni kell, hogy ezek elég durva közelítések, mert az időjárás hatása a hőmérséklet és csapadékmennyiség alakulásán túl a talaj fizikai és kémiai tulajdonságától, lejtőviszonyaitól, vízársásától és a besugárzástól is jelentős mértékben függ.)



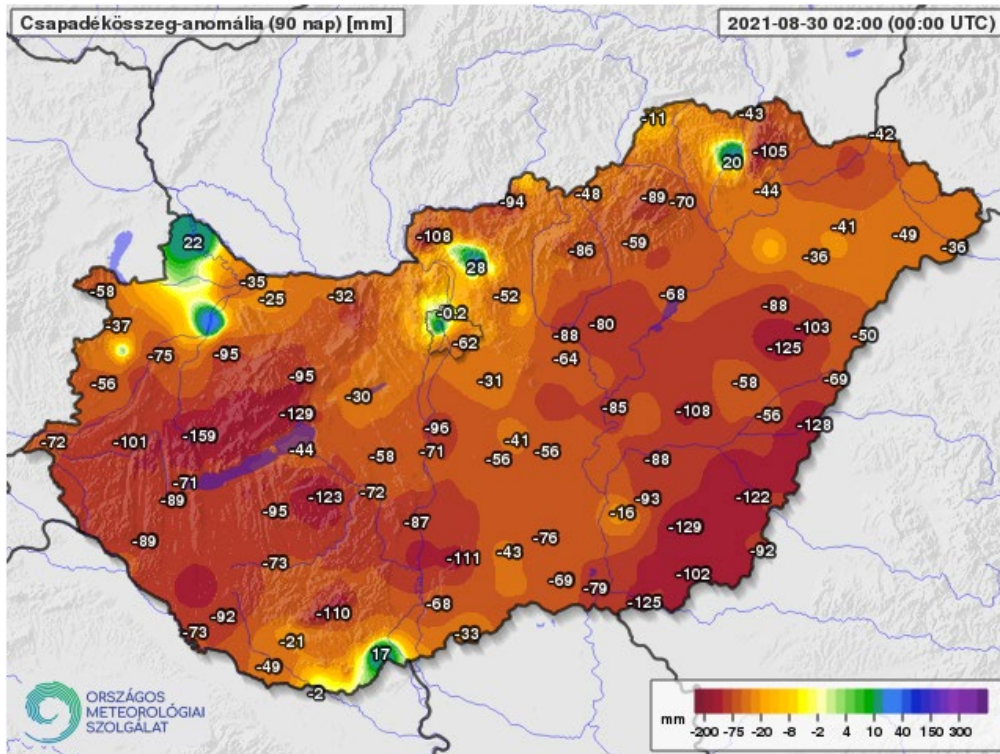
5. ábra: 30 napos csapadékösszegek eloszlása



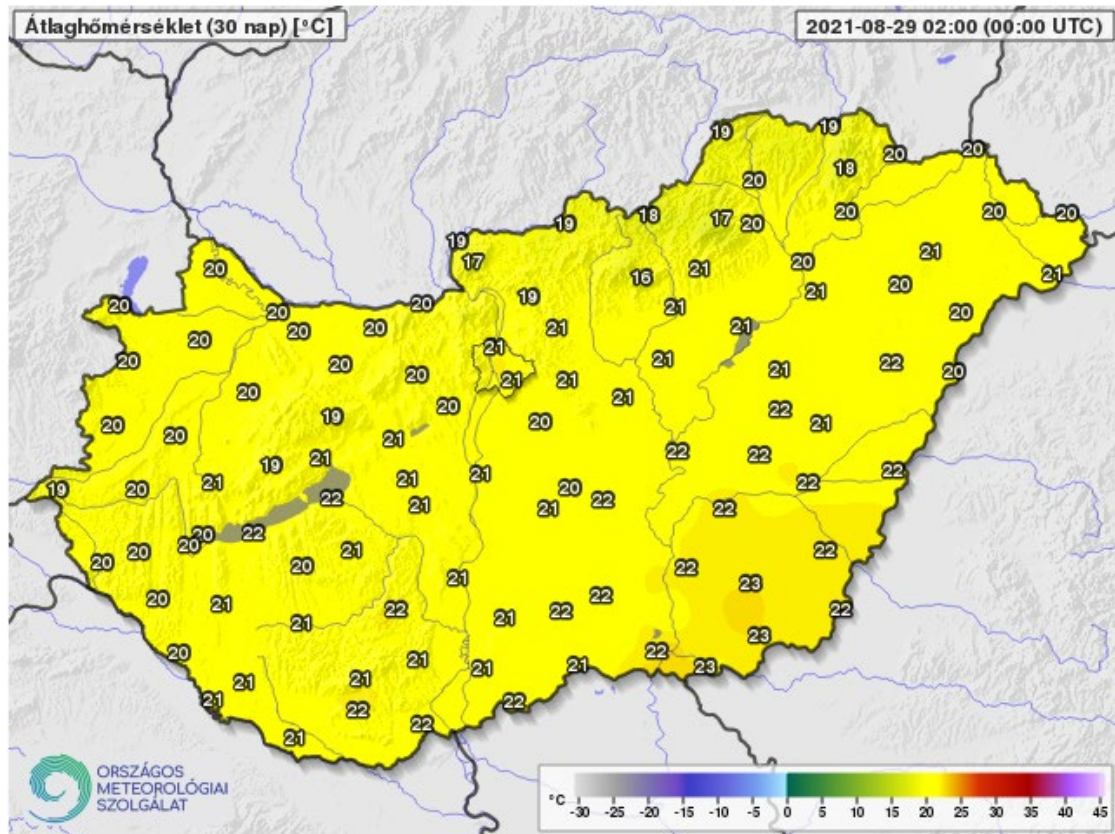
6. ábra: A 30 napos csapadékösszeg eltérések 2021. augusztusában



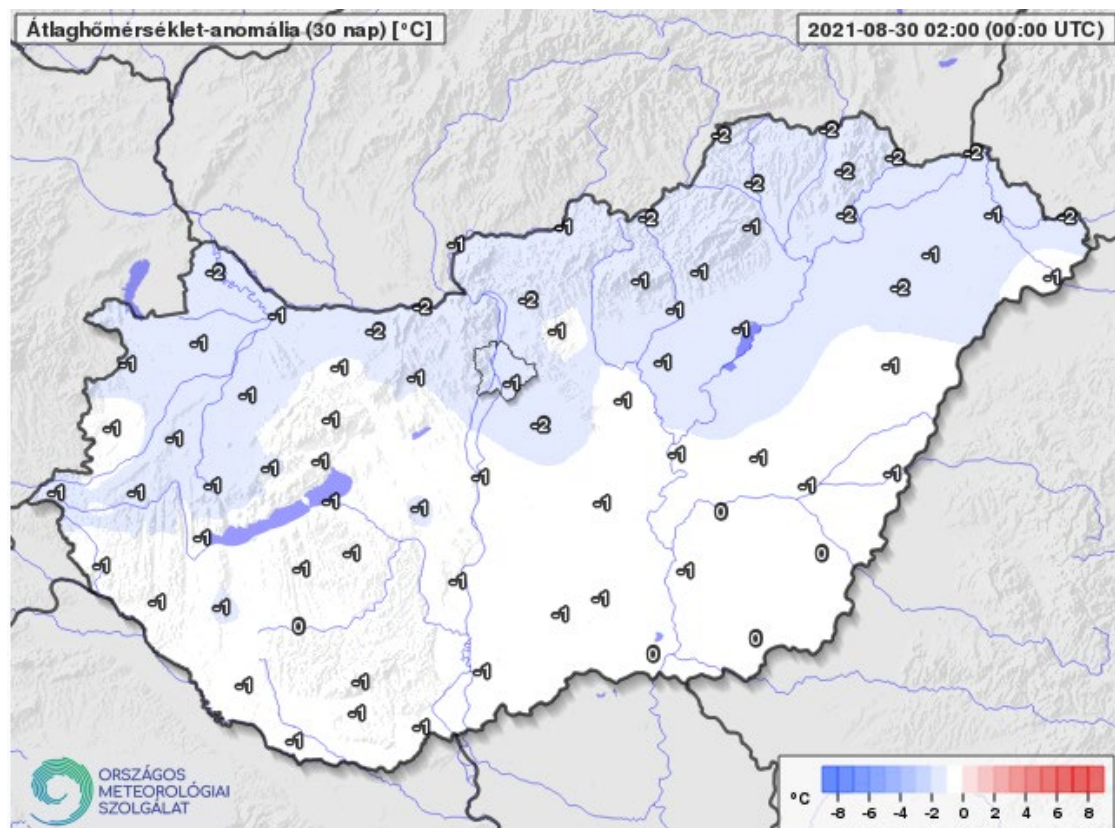
7. ábra: A 90 napos csapadékösszegek eloszlása (látható, hogy egyes térségekben az egy hónapra szükséges mennyiséget sem éri el)



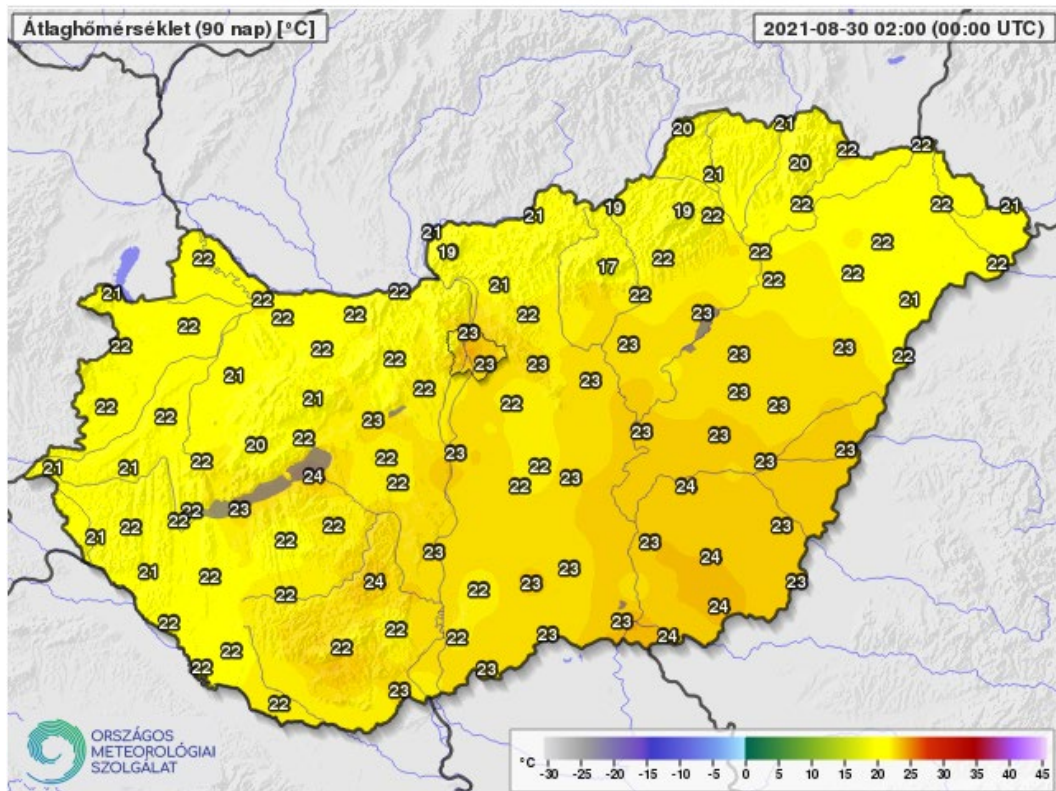
8. ábra: A 90 napos csapadék összeg eltérések 2021. augusztus 30-án



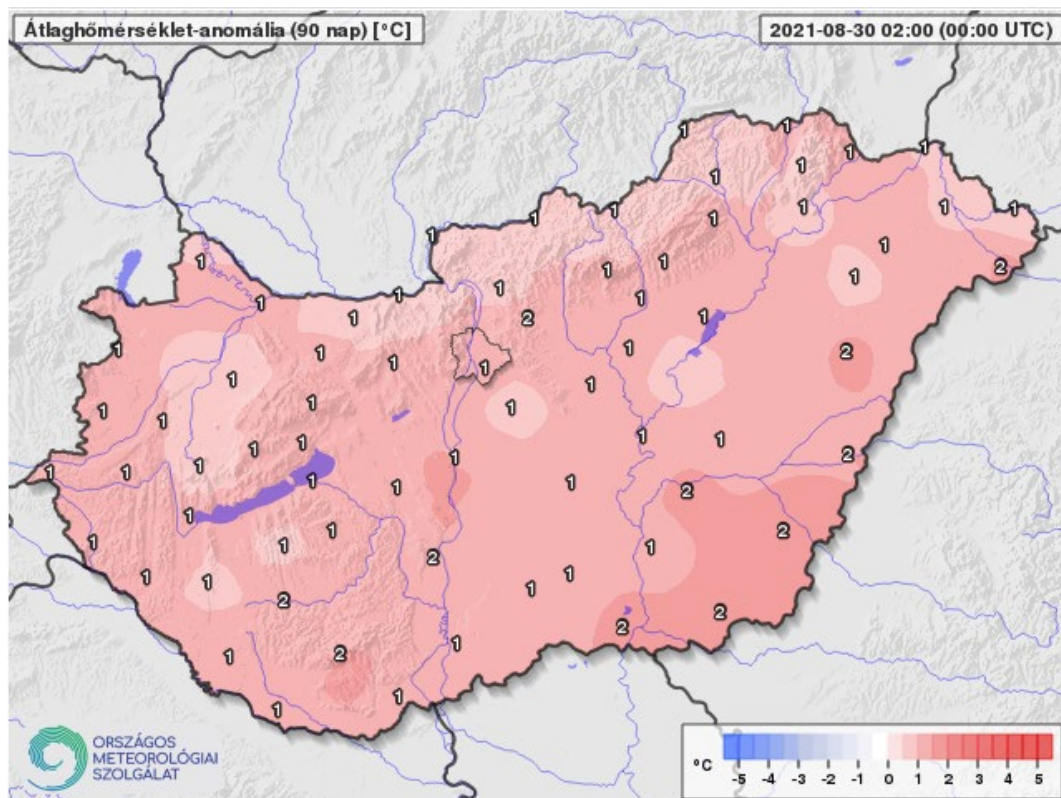
9. ábra: A 30 napos átlaghőmérséklet eloszlása 2021. augusztusában



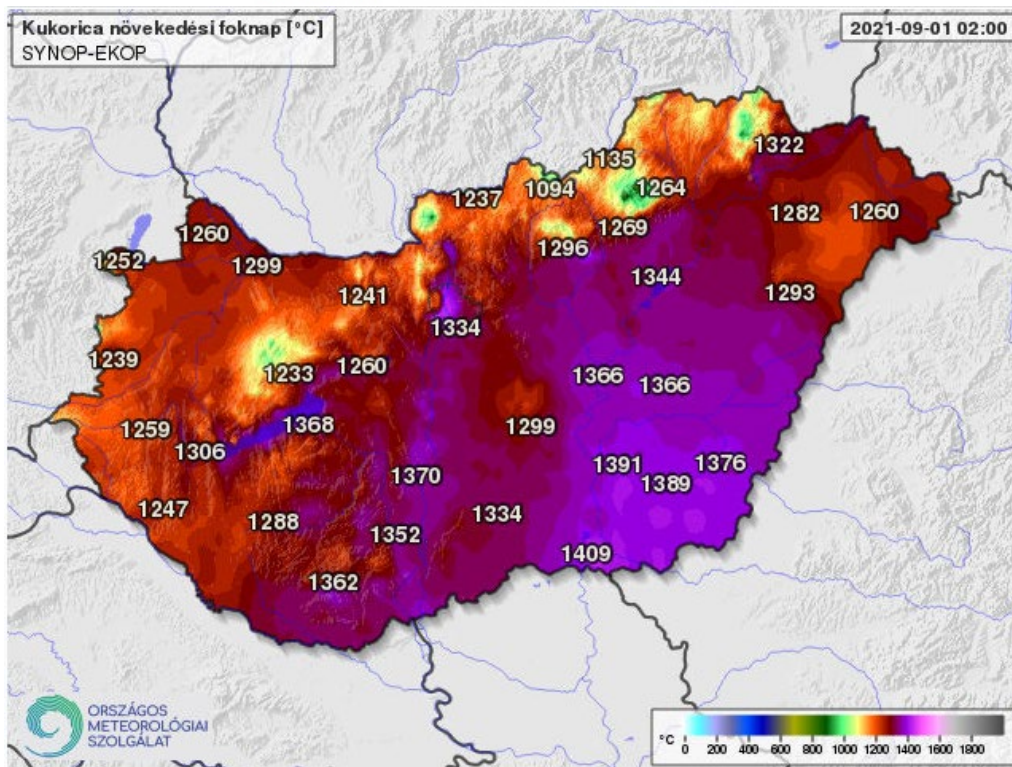
10. ábra: A 30 napos átlaghőmérséklet eltérés eloszlása 2021. augusztusában. (Az értékek annak ellenére mutatnak alacsonyabb átlagot, hogy a hónap első felében még az eltérések 2-3 fokkal meg is haladták az átlagot. Ez magyarázza a kukorica felső leveleinek hervadását majd elszáradását, végül a jelentős termés kiesést.)



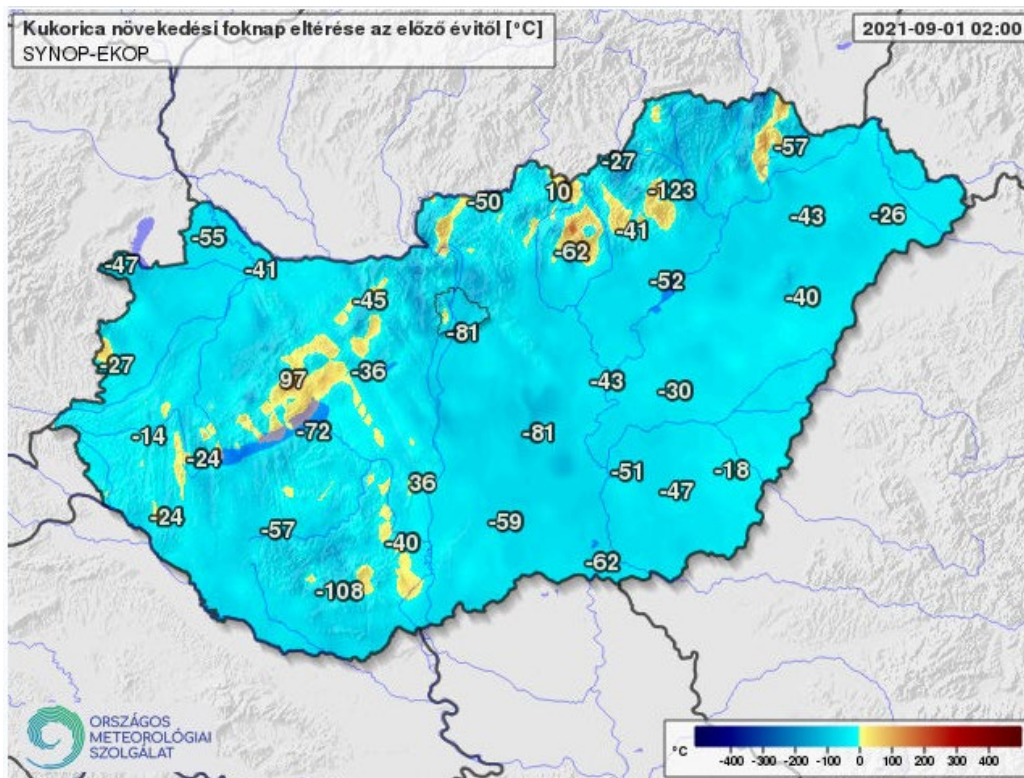
11. ábra: A 90 napos átlaghőmérséklet eloszlása 2021. augusztus 30-án.



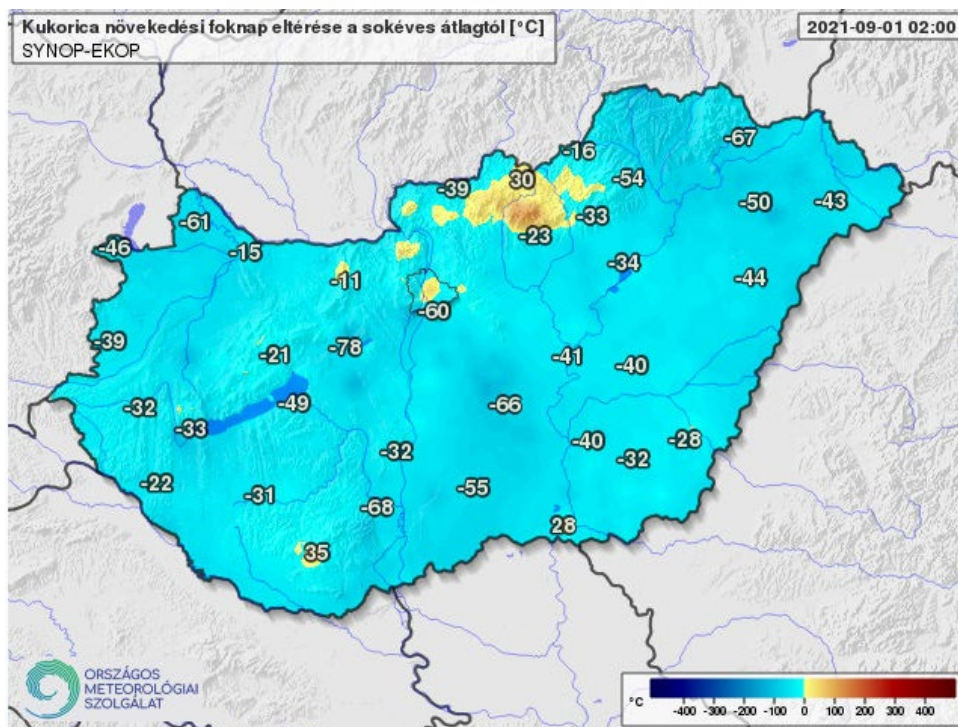
12. ábra: A 90 napos átlaghőmérséklet eltérés eloszlása 2021. augusztus 30-án.



13. ábra: A kukorica növekedési foknap értékek eloszlása 2021. szeptember 1-én



14. ábra: A kukorica növekedési foknap eltérés eloszlása 2021. szeptember 1-én.



15. ábra: A kukorica növekedési foknap sokévi átlagtól való eltérése 2021. szeptember 1-én.

Mіндеzen körülmények úgy alakították a kukorica sorsát, hogy az ország nagy részén a termésépülés szempontjából akár egy hónappal előbb is befejeződött a vegetációs periódus oly módon, hogy a kukorica vegetatív részeinek épülésében (E és V stádiumok) az időjárási anomáliák még nem okoztak akkora nyomást, amely a közepes vagy akár a közepesnél jobb termés kialakulását lehetetlenné tette volna. Azonban a virágzástól (T és R1 stádiumok) fellépő hőségperiódusok több lépcsőben is zavart okoztak. Ezek a zavarok helyenként (ott is hibridenként változó mértékben) tapasztalt termékenyülési hiányosságokban, majd a szemtelítődés gátlásában nyilvánultak meg. ezzel együtt a vegetációs periódus teljes hossza (a black layer kialakulásig, ill. a betakarítási szemnedvesség eléréséig) nem rövidült le, sőt, 2, vagy akár 3 hetet is késett, késik.

Mint mindig, ebben az esztendőben sem volt egységes a kép. Egyes nyugati és északkeleti tájakon elegendő mennyiségű csapadék hullott, ezzel együtt a hőhatás sem érvényesült drasztikus hatást kifejtve. Ott a szokásos, vagy akár jó termés is várható.

Különösen a forróságtól sújtott tájakon tapasztalhattak erős rovarkártevő fertőzéseket. Kezdetben a drótféreg és a fritlégy okozott tőkiesést (utóbbi különösen a korai vetésekben), majd ezt követően a kukoricamolylepke és a gyapottok bagolylepke hernyója okozott nem csak mennyiségi, de minőségi kiesést is. A többi, kukoricában fellépő kártevő jelenléte sem volt elhanyagolható, de ezek fellépése kevésbé volt általános jellegű. Helyi értékelésüket érdemes lesz elvégezni.

A gombabetegségek tekintetében - talán – szerencsésebbek voltak, ahol a virágzást nem zavarta csapadékos időjárás, mert kisebb fertőződéssel kell számolniuk (nem jelenti azonban azt, hogy nem kell súlyos árat fizetni a termés – elmaradással). Jelentősnek mondható azonban az a területhányad, ahol a toxintermelő fuzárium fajok és a forróságot különösen kedvelő aszpergillusok is megtalálták a nekik kedvező körülményeket és érzékeny kukorica hibrideket. Ezeket a vidékeken számolni kell az egyébként is gyengébb termés értékesítés vagy felhasználás során mutatkozó gondjaival.